

Isgrannatorp och Isgrannatorps- släkten.

SVEN INGVAR-NILSSON

Byn

Isgrannatorp är eller framför allt var en liten by i norra delen av Skepparslövs församling. Idag får man inte intryck av någon by och det fick man knappast på 30-talet heller när jag växte upp. Som rest av byförvaltningen fanns på Isbygård en liten kista med "byhorn" för samlingssignal och lite handlingar. Den finns fortfarande kvar på Isbygård. Den torde ha cirkulerat mellan de olika byåldermännen. Själv minns jag inte något bysammanträde. En liten allmänning för grustäkt fanns också, men något grusuttag kan jag inte minnas. Kvalitén var nog inte så god.

Byns gårdar ligger längs vägförbindelsen mellan Hässleholmsvägen och vägen norrut från "Ringelikors" mot Färlöv. På 30-talet fanns det sju självständiga jordbruk i byn. Om man kommer från Hässleholmsvägen har man först Isgrannatorps gård, efter ytterligare 100 m vad vi då kallade JönsJons, redan då sammanlagt med Isgrannatorp. Efter Isbygård svänger vägen sedan mot Karpalund medan en enskild väg fortsätter rakt fram mot Norregård och Högalund, redan då uppköpta av Isbygård. Intill Norregård låg AndersNils, en mindre egen gård, nu helt nerriven. På vägen mot Karpalund låg först AndersSvens på 25 hektar med två anställda drängar och sedan ytterligare två självständiga mindre jordbruk, Isakssons och Holms. Bostadshusen finns kvar utom Isakssons. Anton Isaksson och hans syster hade några syskon som utvandrat till USA. 1948 besökte jag på Antons förslag en av hans bröder i Minnesota och blev mycket vänligt mottagen. Någon övrig emigration från Isgrannatorp känner jag inte till, det var aldrig en riktig fattigbygd.

På vägen mot Karpalund har vi dessförinnan passerat Trädgårdslund, ägt av familjen Bärnheim på Öllsjödal. Trädgårdslund hade då upphört som egen enhet och drevs ihop med Öllsjödal, som tillhör Öllsjö by. Några nu rivna arbetarbostäder fanns också i byn liksom några egnahem. De flesta bostadshusen är idag väl hävdade. Järnvägen mellan Skepparslövs station och Karpalund via Öllsjö station hade kvar spåren vilka möjligen användes under betkampanjen vid Karpalunds sockerbruk. Någon gång lär en kollision ha ägt

Texten på den liggande, ljusa gravstenen på Lyngsjö kyrkogård är härjad av erosion. Med vissa reservationer står där emellertid: Här under hvilat hederlige och Beskidelige och AnexeHemmans åboen Johan Jönsson på N.6 Lyngsjö föd I Trobro d 4 juni 1755 dog den 16 juni 1819 (N-A:6). Och dess kiera Hustru Sessa Åkas dotter född På N.4 i Köpinge d.24 decem1772. dog den 4 Maii 1830 (N-A:5 mai i 1830)

Wi som Efter lefwa låter oss alltid tänka på at jorden För var dag äro vi et steg nermare döden

Her sanas i Koning Dafv. Ord Ps 31 v 16 Der dett hette min tid står i dina händer Och Job styrker deta uti sitt 14 c, 5 v der han säger menniskan hafver sin före lagda tid henes månaders antal när dig hafver satt henne Ett vist måt var öfwer hon I höga Kon. Salios här när ljuset är utbrunet så måste det stånda när människans timglas är utrunet då finns ingen ut väg man måste dö derföre min sälhets dag Jag ventar på dig Jag redo är jag kläder mig i vitt högtidsdräkten kom Jesus ja jag komer snart du svarar mig jag hörer klart din röst i morgonväkta

Till minnesvård af efter lefvande nio Barn

I en bård runt denna text står det. Nu villa de i frid och ro som här på jorden bo och skolla och så hädan fara vi måste alltid Redo vara

rum på Hässleholmsvägen mellan tåget och en mjölkskjuts. Kristianstad-Hässleholmsjärnvägen löper genom norra delen av byn och avskiljer ”ängarna”, som mest består av mossjordar. Vinnö å utgör den norra bygränsen.

Sommartid kunde man morgnar och kvällar se en man med en liten mjölkkanne på cykeln passera Isbygård. Det var ”Karl i Hålan” som hade lite ängsmark norr om järnvägen, där han hade en ko eller två. Hans gård Dalsro låg nordost om gården Nygård intill Hässleholmsvägen och är nu totalt borta. Hans cykeltur för mjölkningen var c:a 2 km enkel väg.

Åkrarna kring husen var i princip uppdelad i långa skiften i öst-västlig riktning och jorden är av ypperlig kvalitet, klass 10. Genom västra delen av byns ägor rinner ”Skepparslövsbäcken”, på 30-talet kallad ”Huvudgropen”. Den mynnar i Vinnöån och har betytt och betyder mycket för avvattningen av Skepparslövs och Isgrannatorps åkrar. Den är nog mycket gammal men fördjupades antagligen relativt sent i början av 1900-talet till stor båtnad för jordbruket. På 30-talet var byns åkrar i stort sett färdigtäckdikade. Någon skog har nog aldrig tillhört byn men det hade tidigare tagits upp torv i ”ängarna” där man kan se spår av gravarna.

Jordbrukets storleksrationalisering började tidigt på 1900-talet och har sedan intensifierats. Nu är Isbygård det dominerande lantbruket i byn. Isgrannatorpsgårdens åkermark ägs numera av Ekeberg beläget söder om Hässleholmsvägen. Nästan all jordbruksmark tillhör idag Isbygård och Ekeberg. Egen kyrka eller skola har nog aldrig funnits, vi barn gick de två första åren i Öllsjö skola invid Hässleholmsvägen och sedan i Skepparslöv.

Namnet Isgrannatorp avser idag enbart själva gården. Den var ursprungligen den största gården med den bästa jorden med ypperlig arrondering. Det är en näringsrik relativt lättbrukad lerjord och har alltid varit högt skattad, säkert i än högre grad före handelsgödselns genombrott. Det gäller all åkermark i byn.

Isgrannatorpssläkten

Från Isgrannatorp utgick mellan 1850 och 1950 en unik samling framgångsrika jordbrukare. Det torde ha sammanfallit med goda jordbrukskonjunktioner, förbättrat vetenskapligt underlag, handelsgödselns genomslag, bankernas utbyggnad med ökade kreditmöjligheter, ökad teoretisk lantbruksutbildning, expanderande sockerbetsodling mm.

Stamfadern Nils Johnsson (1797-1876) kom från Lyngsjö, och var sonson till Jon Persson Espelin, Bäcklunda, och son till Jon Jönsson, arrendeåbo på Lyngsjö nr 6. Denne senare har en stor liggande vit gravsten på Lyngsjö kyrkogård. Den är ståtlig men samtidigt diskret.

Föräldrarna ~~Sven Nilsson och Elna Persdotter~~. Åke Nilsson och Bengta Persdotter
 Ungdomarna är från vänster Nils, Olof, Nelly, Sven, Elna, Johan och Per.

Arrendeåbo låter ju inte så förmöget, men gravstenen tyder på vissa ekonomiska resurser, likaså Jons bouppteckning. Den gav ett totaltvärde på 691 Riksdaler banco och upptar bl. a: 4 silverbägare, malm-, koppar- och tennsaker, 8 hästar, 5 kor, flera kvigor och div. smådjur. Släkten hade verkat i flera generationer i Vramsåns dalgång där man ägde olika vattenmöllor helt eller delvis. Anfadern stammade från Äsphult längre upp i dalgången, därav tilläggsnamnet Espelin.

Om Isgrannatorp var Nils Johnssons första jordbruk vet jag ej. Man kan undra hur han som ett av nio syskon, fick resurser att köpa Isgrannatorp. Kanske var familjen redan då lite av ekonomisk överklass, vattenkraft var säkert en mycket åtråvärd resurs på slätten. Så sent som 1855, alltså vid 58 års ålder, stod Nils som ägare till kvarn och stamp på Lyngsjö n:r 9.

Nils var gift två gånger och hade en överlevande dotter Elna i första äktenskapet och sju söner i sitt andra. Elna gifte sig på Östgård, Ö.Vram, mer om Östgård senare. Hustru nr 2 hette Elna Nilsson och kom från Hvilan i Skepparslöv. Husen på Hvilan fanns kvar på 30-talet men är nu borta. Hushållningssällskapet har sitt potatislager där.

På Isgrannatorp föddes sju söner enligt följande tabell med deras framtida gårdar, ofta gårdar i Färlöv ägda av familjen Hamilton på Ovesholm:

John	1832 –1883	Hjärseke (Vinslöv)
Nils	1834—1904	Nyboholm (Önnestad)
Sven	1836—1920	Isgrannatorp
Per	1839—1920	Isbygård (Isgrannatorp)
Jöns	1841 –1908	Rålambsdal (Färlöv)
Åke	1844—1894	Skottlandshus (Färlöv)
Ola	1847—1931	Wrangelsberg (Färlöv), Stensjö och Heagård i Halland

Några av bröderna, Jöns och Ola var på något sätt engagerade i Umberga i Uppland och Ottenby på Öland.

Son nr 3 Sven övertog Isgrannatorp och fick först fem söner, därefter ytterligare två döttrar och en son. På gården föddes alltså i två generationer tolv söner i rad. När min faster Elna föddes 1876 var Nils Jonsson blind, han hade svårt att tro att det äntligen kommit en flicka, och det sägs att han var tvungen att känna på henne! Han dog 79 år gammal, en hög ålder på den tiden. Hans söner Sven och Ola blev över 80 år gamla, annars har släkten inte kännetecknats av hög ålder.

Expansionen fortsatte även i nästa generation men inte så markant. Svens två första söner dog tidigt, dock inte som spädbarn. Spädbarnsdöden i släkten verkar ha varit anmärkningsvärt låg.

Johns söner:

Nils Johnsson	Skoglösa 8:4-8:5
Jöns Johnsson	Hjärseke

Nils son:

Carl Nilsson	Nyboholm
--------------	----------

Svens barn:

Per	Adinal i Färlöv, sedan Kristinetorp vid Hurva
Nils	Berchshill i Össjö, sedan Isbygård
Olof	Adinal och Gustafsberg (efter sin bror Per)
Elna, make Ola Olsson	Karindal (Ängelholm), sedan Västerslöv (Vanås)
Johan	Sparrgott (Landskrona), sedan Engeltofta (Ängelholm)
Elise (Lisen)	Isgrannatorp

Åkes söner:

Nils 1870-1935	Fredriksdal (Näsby), Remmarslövsgården (Eslöv), Gärsnäsgården
Per (efternamn Åkers) 1871-1956	Bäckaskogs Kungsgård
Johan, 1873-1963 landshövding, talman	Skottlandshus sedan Karsholm (Österslöv)
Olof 1877-1931	Härninge (Ängelholm)
Sven 1880-1947	Ströö Gård

Per Åkers gjorde en märklig karriär. Han utbildades sig till gymnastikdirektör och startade ett gymnastikinstitut i S:t Petersburg. Hans lillasyster Nelly, också gymnastikdirektör, senare gift Leissner, kom över och hjälpte honom. De agerade antagligen som exportörer av den svenska Lingska gymnastiken. P.g.a. sina kunskaper i ryska började Per hjälpa det svenska telefonbolaget i Ryssland. Han slutade som chef för det ryska bolaget och sägs ha installerat telefon i Kreml. Han förhandlade fram en överenskommelse med ryska regeringen om försäljning av telefonnätet i Moskva, som på den tiden hade världen största telefonstation. Revolutionen kom emellan och kommunisterna konfiskerade sedan allt. Per lämnade Ryssland efter revolutionen. År 1925 blev han chef för Ericssons polska bolag i Warszawa som utvecklades till en mycket god affär. Han tillbringade hela somrarna på Bäckaskogs kungsgård som han arrenderade från 1924. Arrendet övertogs senare av hans brorson Valter Åkers, Svens son. År 1913 hade Per förhandlat i Teheran om svenskt övertagandet av telefonnätet där, men han avrådde köp.

Per Åkers fru Elly född Pegelow var syster till Henrik Cedergrens fru. (Cedergren byggde tillsammans med Lars Magnus Ericsson upp företaget LM Ericsson). Elly var en duktig ryttarinna som red i damsadel och hoppade hinder som 75-åring! Efter Henrik Cedergrens död bodde de båda systrarna på Bäckaskog i var sitt torn men åt tillsammans.

Jag minns Per som en atletisk, lång och stilig man, rak i ryggen, vitt skägg och med en stor gammaldags hörnur, som man fick tala i. Han blev överkörd och dödad av Åhuståget nära Läroverket (Söderportsskolan), säkert på grund av sin dövhet.

Johan Nilsson, släktens huvudman.

Johan var släktens självklara huvudman, riksdagsman i första kammaren 1909-1955, talman från 1937. Landshövding i Kristianstad 1923-1938. Så fort han

Porträtt av landshövding Johan Nilsson, länsstyrelsens sessionssal i Kristianstad. En besökare för någon mansålder sedan tittade på raden av landshövdingeporträtt och konstaterade: -Bara en ofrälse. Den förevisande vaktmästaren kontrade: -Ja, och bara en Serafimeriddare.

Regionmuseet Kristianstad.

blev valbar till första kammaren valdes han in där och var alltså riksdagsman i 46 år, varav talman i 18 år. Han blev naturligtvis ålderspresident i första kammaren.

15 år gammal började han som kontorist på Mårten Pehrsons Valsqvarn och blev vid 18 år inspektor på UMBERGA i Vendel i Uppland, antagligen för sin farbror Jöns på Rålambsdal. I Uppland ville man lansera honom som nämndeman men han var för ung och inte valbar. Johan övertog arrendet av Skottlandshus efter sin far och arrenderade därefter Karsholm 1925-1941 av familjen Treschow. I riksdagen benämndes han ofta Skottlandshus eller Skottlandshusar'n efter gården. På Karlsholm brukade han på 30-talet ha stora släktkalas på sin födelsedag den 21 aug. Det var en stor händelse för hela släkten inte minst för oss barn. Han blev ordförande i ett otal organisationer, bl.a. i Sveriges Allmänna Lantbruksförbund 26-39, topporganisationen

för jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse, numera LRF. Johan blev en legend och det berättas många anekdoter om honom.

Radikala krafter drev på 50-talet en kampanj för att få Johan att lämna talmanstolen p.g.a. åldersskäl, men utan framgång. Johans riksdagskolleger slöt upp bakom sin talman på ett enastående sätt och betygade hans vitala kapacitet. Under riksdagsperioderna bodde Johan på Grand Hotel och lär ha betalt sin vistelse med lamm ifrån Karsholm.

Några anekdoter (riktigheten garanteras inte)

Johan lär en gång i sin ungdom i vredesmod lyft en antagonist ur dennes stol och satt ner honom igen med sådan kraft att stolsbenen knäcktes. Detta utspelades i Kristianstad och han dömdes till en månads fängelse med tillåtelse att få ta emot besök för att kunna sköta bokföringen på Skottlandshus. Det blev väldigt många besök!

Skottlandshus.

Skottlandshus arrenderade Johan av sin riksdagskollega, den ”röde greven” Raoul Hamilton på Ovesholm. Det påstås att greve Hamilton aspirerade på att bli landshövding i Kristianstad. Han behövde, antagligen av släktskäl, säga upp arrendet på Skottlandshus och beklagade sig generat inför Johan med en förhoppning om att denne skulle finna någonstans att bo. ”Inga bekymmer” tröstade Johan greven ”jag skall flytta in på residenset!”

Det sägs att vid ett besök hos biskopen Edvard Rodhe i Lund gick de båda tillsammans upp i domkyrkotornet och räknade alla kyrktorn man kunde se. På biskopens genvisit tog Johan med honom upp på Fjälkinge backe, och där räknade man alla bränneriskorstenar! Hans efterträdare som länshövding, Allan Rodhe, suckade över att för gemene man förblev Johan ”landshövdingen”. Efter avgången behöll Johan bilnumret L1, lite småfräckt kanske!

När kvinnorna gjorde entré i riksdagen på 20-talet löstes toalettproblemet genom att de fick tillgång till talmannens egen privata toalett. Johan fortsatte att använda den vilket gav upphov till en del historier, antagligen konstruerade.

1947 tyckte Kristianstadshögern att Johan skulle avgå från riksdagen och lämna plats för någon yngre. En delegation skickades upp till Stockholm med uppgift att övertala Johan. Denne förekom sändebuden ungefär med orden: ”Jag förstår att Ni har kommit för att övertala mig att kandidera igen och det lovar jag.” Därefter reste delegationen hem en aning slokörad. Detta säger kanske lite om Johans auktoritet och pondus.

Johan invigde en gång en trädgårdsutställning och behövde besöka en toalettvagn, föregångare till dagens baja-maja. Han avkrävdes 1 kr men sade: ”Jag är landshövding här och kissar gratis i hela länet.”

Gustaf V (född 1858) lär ha sagt till Johan (född 1873): ”Folk tycker Du är för gammal för att vara talman.” Johans svar: ”Vid vår ålder måste man vara rädd om de uppdrag man har, man får inga nya.”

För att få en uppfattning om alla hans förtroendeuppdrag hänvisas till Svenskt Biografiskt Lexikon. Vid sin avgång beskrevs Johan som det ”massiva lejonet à la Norrbro ... obruten och klar i huvudet” (Lindström, ”I regeringen 1954–1959”, s 86). Han var utan tvivel en god talman. Ledamöter från alla partier intygade villigt sin uppskattning av hans gärning. Han gav riksdagen tyngd, hade stor pondus och har beskrivits som ett ”granitblock” eller som ”en väldig, manlös lejonhane, försjunken i ett orubbligt lugn” (DN 24 nov 1952). Han var ”munter och trivsamt” (Herlitz ”Tidsbilder” 1965) och spred trevnad kring sig.

Det var en sann bondehövding, serafimerriddare med egen vapensköld i Ridderholmskyrkan!

Hans ofrälse vapensköld: I grönt fält en sädeskärve mellan två plogbillar och däröver en nergående sol, allt i guld.

Pers söner:

Nils (Långe-Nils)	Ulvsunda (Solna)
Carl	Isbygård

Carl på Isbygård och hans farbror Sven på Isgrannatorp dog samma natt 20/11 1920, ganska dramatiskt med bymätt mätt. Fadern Per hade dött någon månad tidigare. Nils och Carl förblev ogifta och Carl är donator till Skeparslövs kyrkas ”Isgrannatorpsfond”, som existerar än idag.

Jöns son:

Nils	Ottenby Kungsgård på Öland och sedan Lillö
------	--

Olas son:

Hjalmar	Heagård, Halmstad
---------	-------------------

Många av gårdarna som brukades av släkten var arrendegårdar, de flesta under familjen Hamilton på Ovesholm. Men några köptes, t ex Nyboholm, Isbygård, Adinal, Kristinetorp, Skoglösa 8:4-8:5 och Heagård. Idag äger släkten fortfarande Isgrannatorp (byggnaderna), Isbygård, Nyboholm, Skoglösa och Heagård. Släktens jordbrukare har med få undantag varit duktiga och sköttsamma.

Vid sidan av de stora adelsgodsen i bygden uppmärksammades och respek-

terades nog Isgrannatorp i Kristianstad. Ett tecken på detta är att i Gustaf Hellströms släktroman "Snörmakare Lekholm får en idé" komponerar släktens musikgeni "Isgrannatorpsvalsen". Om den existerat i verkligheten vet jag ej.

Om min farfar Sven sades att han var rik och det måste han väl ha varit om man ser på vilka gårdar hans söner kom till. Hans maka Elna Persdotter var enda barn till Per Lasson i Skepparslöv. Den kringbyggda gården låg inne i byn på norra sidan av bygatan och kallades PerLass. Den var intakt på 30-talet men är numera helt borta. Gården drevs tillsammans med Isgrannatorp men såldes ifrån antagligen på 20-talet. Svens förmögenhet torde till största delen ha genererats i jordbruket.

När min far Nils tillträdde arrendet på Berchshill 1897, så satte Sven, hans far, upp honom med en massa utrustning inkl. sex par hästar som reds de åtta milen från Isgrannatorp till Berchshill. De andra bröderna hjälptes antagligen också, men ridturen med tolv hästar genom Skåne väckte uppeende. När jag själv började som lantbrukare i Västergötland och började dränera vår gård fick jag höra: "Jaså här skall miljonerna från Isgrannatorp investeras." Det var en skåning, inflyttad till Tidaholm som fällde yttrandet. Jag blev ganska paff! I min barndom tror jag mig ha hört uttrycket "Rige Sven i Skepparslöv." När äldste sonen Per köpt Christinetorp vid Hurva ville någon granne komma åt gården och lyckades få Pers lån i den lokala banken uppsagda. Per åkte hem till sin far på Isgrannatorp och kom tillbaka med pengar och löste lånen. Detta berättade Pers yngste son Åke, som övertog Christinetorp och senare även Isgrannatorp.

Boningshuset på Isgrannatorp ansågs mot slutet av 1800-talet inte stånds-mässigt utan ersattes med nuvarande boningshus. Det gamla flyttades till Önnestad vid gamla Hässleholmsvägen och som barn fick jag utpekat huset där min far var född! Att flytta trähus var ganska vanligt då. Jag vet inte om huset finns kvar idag.

Det nya boningshuset blev i min smak mera pampigt än vackert och har till det yttre blivit oförändrat. Som kuriosa kan nämnas att en kopia av det nya huset byggdes på Östgård i Ö. Vram vilket ägs av ättlingar till Nils Jonssons dotter i första äktenskapet. Släktingen som byggde varnades för att Östgård med lite magrare jord inte skulle kunna bära ett lika stort hus som Isgrannatorp, men det har tydligen gått bra, huset är kvar, likaså släkten.

Slakten har bestått av praktiskt folk. Några framträdande akademiker finns inte. Militära traditioner saknades, men två barnbarnsbarn till Nils Jonsson blev likväl framstående och välkända militärer. Christian Nilsson (född 1904), son till Per Nilsson på Kristinetorp, sonson till Sven, började som artillerist vid A 3, övergick till flygvapnet, blev chef för Hallands flygflottilj

och därefter chef för Etiopiens flygvapen direkt under kejsare Haile Selassie. Han slutade som inspektör för Flygsäkerhetstjänsten och fick generals avsked hemma i Sverige. Christian berättade att under manövrarna under hans A 3-tid så skickade kollegerna alltid fram honom att förhandla med markägaren. Var han inte släkt med denne så var han det med grannen.

Överstelöjtnant Orvar Nilsson (född 1919), barnbarn till Ola på Heagård är Sveriges mest stridserfarne officer. Han deltog som frivillig i både Finlands vinterkrig och sista året av fortsättningskriget. Han deltog i chefsbefattning i avvärjningsstriderna vid den ryska sommaroffensiven sommaren 1944 på Karelska Näset. Den avvärjningssegern räddade Finlands självständighet och vi fick behålla Finland som buffert mot Sovjet.

Orvar tjänstgjorde sedan i Etiopien som instruktör vid Kejsarliga Livgardet för de tre bataljoner som sändes till Koreakriget 1951-53. Han följde med den första bataljonen dit som "adviser". Han har varit ordförande i Förbundet Svenska Finlandsfrivilliga, som nu är ombildad till en Minnesförening, där Orvar naturligtvis är hedersledamot. Medlemskap rekommenderas, alla kan bli medlemmar! Orvar slutade sin officersbana som chef för Hemvärnets Stridsskola i Vällinge.

Orvar blev rikligt belönad för sin tid i Korea, han träffade en ung vacker blondin från Gotland som var operationssköterska vid den svenska Koreaambulansen. De gifte sig i Addis Abeba 1951. Trots hemska krigsupplevelser är Orvar vid god vigör och verksam som författare och föreläsare.

Nästan inget har jag skrivit om släktens alla begåvade, duktiga och stiliga hustrur, som varit en grundläggande förutsättning för framgångarna inom jordbruket. Men ekonomiskt så representerade ju männen familjerna utåt och de tolv sönerna var just män. Men min ogifta faster Lisen övertog stamgården, ägde den fram till sin död och drev den själv några år på 20-talet.

Jag vill dock tillåta mig att nämna min mor, som nog många äldre läsare minns. År 1922 lämnade Hushållningssällskapets hemkonsulent Agnes Ingvar sin tjänst och gifte sig med den 19 år äldre Nils S. Nilsson på Isbygård, (nr elva av de tolv pojkar). Hon blev som ingift den yngsta i Nils Jonssons barnbarns generation. Som yrkeskvinna fick hon kontakt med Kvinnliga Medborgarskolan på Fogelstad i Sörmland. Sitt yrke som hemkonsulent beskrev hon i några artiklar i skolans tidskrift Tidevarvet. Det är en stor hyllning till svenska lanthusmödrar, långt från dagens feminism och Lubbe Nordströms bok, tillika radioföljetong "Lort-Sverige" som är mycket nedlåtande mot vår allmoge! Som gift behöll Mor uppdraget som inspektris för lanthus-hållsskolorna i några år.

År 1934 dog min Far och Mor blev ensam med tre minderåriga barn. Mor

Isbygård.

var fast besluten att själv driva gården och avvisade de spekulanter som snabbt dök upp. ”Om man nu har förlorat sin man, skall man då också förlora sitt hem, det vore som att slita hjärtat ur kroppen”

Mor drev med den äran Isbygård fram till 1952 då min syster Else med make Torsten Falck tog över. Mor hade dessutom haft ork och kraft till lite lokalpolitik och ideell verksamhet med bl.a. mångårigt ordförandeskap i Kristianstads Läns Hemslöjd. Hemslöjden hade en ganska stor ekonomisk verksamhet.

Under Finlands vinterkrig, då många familjer, särskilt lantbrukarfamiljer tog sig an krigsbarn så resonerade Mor: Jag har inte tid ta hand om fler barn, men jag kan ta en småbarnsfamilj, som sköter sig själv. Så hem till Isbygård kom fyrvaktarfamiljen Forsell från finska Utö med mor, svärmor och tre barn varav ett bröstbarn. De bodde för sig själva i vårt långa hus, men vi åt tillsammans. Jag kan än minnas fru Forsells förtvivlade gråt vid den hårda freden i mars 1940.

År 1952 öppnades Vasaorden för kvinnor och 1954 belönades Mor med den. Det var anmärkningsvärt att hon som ren privatperson fick denna utmärkelse. Hennes svägerskas karakteristik lät ungefär: Agnes nackar höns ena stunden och deklamerar dikter i nästa.

På Skepparslövs kyrkogård finns det en stor inhägnad gravplats på norra sidan av kyrkan där Nils Johnsson och några av hans barn och barnbarn ligger. Isbygård har en egen familjegrav med ett stort vitt kors nära ingången till

kyrkan. På Färlövs kyrkogård finns Åke Nilssons familjegrav där också Johan Nilsson med fru Signe vilar.

Isgrannatorpssläkten har kallats Jonsingarna och även mera på skoj Lyngsjö tattare, antagligen för att en del varit relativt mörkhåriga. Lite av ståndshögfärd har väl emellanåt funnits i släkten.

Det är inte säkert att alla uppgifter i denna uppsats är helt korrekta och det finns kanske andra intressanta saker som borde ha varit med. Jag kommer att vara tacksam för rättelser och tips som också kan lämnas till min svåger Torsten Falck, vars son Lars nu tagit över Isbygård. Lars är Nils Johnssons sonsonsdotterson. Isgrannatorp ägs av Tomas Nilsson, hans sonsonson. Gårdarna har stannat inom släkten sedan de kom i dess ägo.

För den som vill fördjupa sig ännu längre bakåt i släktleden hänvisar jag till en artikel av Folke Johnsson i Gälds Härads Hembygdsförenings Årsskrift 1940: "Espelinsläkten från Lyngsjö"

Johan Nilssons Serafimersköld..